

Петя Данкова

Благо Благов

КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

Тази книга или части от нея не могат да бъдат размножавани, разпространявани по електронен път и копирани без писменото разрешение на издателя.

© Петя Йонкова Данкова, Благо Ангелов Благов, автори, 2014.
© Издателство „Наука и икономика“, 2014.

2014
Издателство „Наука и икономика“
Икономически университет – Варна

ISBN 978-954-21-0795-8

Съдържание

Увод	11
------------	----

ЧАСТ ПЪРВА ОСНОВИ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Глава първа. Същност и особености на корпоративната форма на бизнеса	13
1.1. Възникване и развитие на корпоративната форма на бизнеса...	13
1.2. Особености на корпорацията	15
1.3. Предимства и недостатъци на корпоративната форма на бизнеса.....	19
1.4. Еволюция на концепциите за същността на корпорацията.....	22
1.5. Видове корпорации	25
Глава втора. Същност и особености на публичната корпорация	28
2.1. Особености на публичността	28
2.2. Предимства и отговорности на публичността.....	30
2.3. Придобиване на публичен статут	34
2.4. Публично предлагане на ценни книжа.....	40
2.5. Отмяна на публичния статут на дружеството	43
Глава трета. Същност и особености на корпоративното управление	45
3.1. Основни движещи сили на корпоративното управление	45
3.1.1. Особености на акционерната собственост.....	46
3.1.2. Специфики на корпоративната структура	52
3.1.3. Публичен статут на компаниите. Капиталов пазар	53
3.2. Теоретични възгледи за корпоративното управление	54
3.3. Същност на корпоративното управление.....	58

ЧАСТ ВТОРА УЧАСТНИЦИ В КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Глава четвърта. Институционална среда на корпоративното управление	64
4.1. Българска фондова борса – София.....	64
4.2. Комисия за финансов надзор.....	68
4.3. Централен депозитар.....	73
4.4. Други участници.....	76
Глава пета. Участие на акционерите в корпоративното управление	78
5.1. Особености на акционерите като собственици на корпорацията.....	78
5.1.1. Миноритарен, мажоритарен и контролиращ акционер	78
5.1.2. Индивидуален и институционален инвеститор.....	80
5.2. Механизми за участие на акционерите в корпоративното управление	83
Глава шеста. Права на акционерите в публичното дружество	92
6.1. Имуществени права на акционерите	92
6.2. Управителни права на акционера	95
6.3. Контролни права на акционерите	105
6.4. Колективни права на миноритарните акционери	106
Глава седма. Ръководни органи в корпорацията	107
7.1. Особености на ръководните органи в корпоративното управление	107
7.2. Висш мениджмънт на корпорацията	108
7.3. Функции, структура и задължения на корпоративния борд.....	109
7.4. Състав на корпоративния борд	113
7.5. Независим директор в корпорацията.....	117

Глава осма. Специализирани комитети в управлението на публичните корпорации	121
8.1. Особености на специализираните комитети към борда	121
8.2. Видове специализирани комитети	122
8.3. Изисквания за сформирание на комитети в публичните корпорации в България	125
8.3.1. Комитет по одита	125
8.3.2. Комитет по възнагражденията	127
8.4. Готовност за формиране на комитети към корпоративните бордове в публичните дружества в България	130

Глава девета. Разкриване на информация и прозрачност на публичните дружества	135
9.1. Същност и значение на разкриването на информация и прозрачността на публичните дружества	135
9.2. Задължение на публичните дружества за разкриване на информация	137
9.3. Разкриване на периодична информация	139
9.4. Вътрешна информация – същност, разкриване, търговия с вътрешна информация	141
9.5. Разкриване на друга регулирана информация по ЗППЦК	145

ЧАСТ ТРЕТА ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Глава десета. Изгода за акционера	147
10.1. Същност и особености на изгодата за акционера	147
10.2. Създаване на изгода за акционера	152
10.3. Изгода за акционера, стратегии и риск	155
Глава единадесета. Оценка на изгодата за акционера	161
11.1. Оценка на елементите на изгодата за акционера	161
11.2. Алтернативен подход за оценка на капиталовата стойност ..	167

11.3. Оценка на изгодата за акционера по фази на жизнения цикъл	170
---	-----

Глава дванадесета. Оценка на корпоративни стратегии	175
12.1. Критерии за оценка на корпоративни стратегии	175
12.2. Особености на корпоративните стратегии по фази на жизнения цикъл	177
12.2.1. Стартираща корпорация	178
12.2.2. Разрастваща се корпорация	180
12.2.3. Зряла корпорация	182
12.2.4. Западаща корпорация	185

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА МОДЕЛИ И ПРОБЛЕМИ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Глава тринадесета. Модели на корпоративно управление	194
13.1. Основи на различията между двата основни модела на корпоративно управление	194
13.2. Сравнение между двата основни модела на корпоративно управление	199

Глава четринадесета. Проблеми на корпоративното управление	209
14.1. Проблемът „принципал–агент“	209
14.2. Проблемът „пътник без билет“ (free rider problem)	211
14.3. Проблемът „властови вакуум“	213
14.4. Проблемът „воал на инкорпорирането“	215
14.5. Проблемът с екстернализацията на разходите на корпорацията	216

Глава петнадесета. Добро корпоративно управление	220
15.1. Принципи за корпоративно управление на ОИСР	220
15.2. Бяла книга за корпоративно управление в Югоизточна Европа	225
15.3. Национален кодекс за корпоративно управление	236

ЧАСТ ПЕТА КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

Глава шестнадесета. Развитие на идеята за социалните отговорности на бизнеса	239
16.1. Историческо развитие на идеята за социалната отговорност на бизнеса	240
16.2. Обществени и политически аспекти на идеята за социалните отговорности на бизнеса	244
16.3. Дискусията „за” и „против” корпоративната социална отговорност	248
Глава седемнадесета. Определяне границите на корпоративната социална отговорност	253
17.1. Теоретични основи на концепцията за корпоративна социална отговорност	253
17.2. Пирамида на Каръл за социална отговорност	263
17.3. Концепция за устойчивото развитие	266
17.4. Дефиниране на понятието „корпоративна социална отговорност”	271
Глава осемнадесета. Значимост на корпоративната социална отговорност	274
18.1. Корпоративна социална отговорност и конкурентоспособност	274
18.2. Корпоративна социална отговорност и финансов резултат	278
18.3. Социално отговорно инвестиране	280
Глава деветнадесета. Теория за заинтересованите лица	284
19.1. Същност на понятието „заинтересовани лица”	284
19.2. Заинтересованите лица в контекста на теорията за фирмата	289

19.3. Дескриптивен, нормативен и инструментален аспект на теорията за заинтересованите лица	294
19.3.1. Дескриптивен аспект на теорията за заинтересованите лица	295
19.3.2. Нормативен аспект на теорията за заинтересованите лица	298
19.3.3. Инструментален аспект на теорията за заинтересованите лица	303

Глава двадесета. Управление на взаимоотношенията със заинтересованите лица в корпорацията	306
20.1. Заинтересовани лица в публичната корпорация	306
20.2. Типология на заинтересованите лица. Стратегии за управление на взаимоотношенията със заинтересованите лица	314
20.3. Модел за управление на взаимоотношенията със заинтересованите лица	320
20.4. Механизми за балансиране на интересите на заинтересованите лица в публичните корпорации	327

Глава двадесет и първа. Отчитане на корпоративната социална отговорност	332
21.1. Корпоративен социален отчет	332
21.2. Ключови индикатори на глобалната инициатива за отчитане	335
21.2.1. Икономически показатели	335
21.2.2. Екологични показатели	337
21.2.3. Трудови практики и достойни условия на труд	339
21.2.4. Човешки права	341
21.2.5. Общество	342
21.2.6. Продуктова отговорност	343

Използвана литература	345
------------------------------------	-----